

Ob otvoritvi skupščine sta bili jasno opredeljeni dve skupini: radikalna, ki sedi na vladi ter se hoče na vsak način tudi obdržati, njej nasproti pa skupina demokratov in zemljoradnikov, ki bi radi radikalno vladno izpodrili ali pa delili z njo oblast. Na obeh straneh je enaka oblastiteljnost in enaka brezbriznost za težki položaj naroda in države. Nemci in Turki iz južne Srbije so še vedno privešek in pomočnik radikalne vlade in tako lahko rečemo, da se samo proticentralistična opozicija briga za narodne težnje, dočim je vse drugo popolnoma zaglobljeno v svoje strankarske zadeve in posle.

Po zaslugah radikalije in policajdemokracije je pri nas parlament že davno nehal biti to, kar se drugod razume pod tem imenom. Zelo značilen je pouk, ki ga je Pašič dal svojim poslancem pred zasedanjem skupščine. Vlada bi rada do konca tega leta spravila proračun pod streho in Pašič je dejal poslancem: »Če ga ne spravite skozi, pa lahko greste domov!« To se da razumeti in povedati z drugimi besedami: Glasujte, kakor vlada ali ministri hočejo, če pa nočete tako glasovati, vas pa pošljemo domov ter vladamo sami. To vladino naziranje in stališče se kaže do malega že v vseh vladnih predlogih. Tako je skupščini predložen zakon o najetju francoskega posojila od 300 milijonov frankov za oboroževanje z dodatkom, da bo ministrski svet sam odločeval o vsem tem, kar naj se nabavi za ta denar. Taki vladni predlogi in tako postopanje bi povsod drugod vzbudilo silno ogorčenje, pri nas je pa vse to že čisto udomačeno in največja nesreča za našo državo je slepost večine narodne skupščine za visoki pomen zgodovinskih oblik in dejstev v ljudski duši. Izbrisati tisočletni zgodovinski razvoj preko noči, odpraviti od danes do jutri skozi stoletja preizkušene in po svojem bistvu točne, sigurne in čiste upravne rede ter jih nadomestiti s pomanjkljivimi in nedoslednimi novimi, ki vrh tega puščajo odprta vrata samovolji in sebičnosti odločujočih organov, mora odvracati vse sloje naroda, ki je bil vzgojen v načelu enakosti vseh pred zakonom, od novega upravnega reda in njegovih povzročiteljev. Nedostatke in neenakosti uprave mora plačati koncem koncev narod in vedno samo tisti del, ki izvršuje zvesto in točno svoje dolžnosti napram državi. V vladi in vladni večini imamo vse polno ljudi, katerim je nepristranost in enakost pred zakonom španska vas in srbijanski politik misli vedno le na svojo stranko in pa na to, kako bo z oblastnega mesta nagradil svoje sorodnike in prijatelje, da ga bodo še vnaprej podpirali in pustili vladati. Radikali in demokrati se razumejo samo na politično trgovino in odkar niso več skupaj na vladi, se kregajo in napadajo ob vsaki priliki. Ko so se v narodni skupščini iznašale raznovrstne pritožbe radi protizakonitega in nasilnega postopanja, se je med radikali in demokrati takoj raznel oster prepir, padla pa ni niti ena beseda, ki bi obsodila nasilje kot tako, temveč vse se je sukalo samo okrog tega, kar je kak radikal napravil demokratu, ali pa demokrat radikal. Bivši notranji minister demokrat Pribičević se je spopadel s sedanjim notranjim ministrom radikalom Vujičićem. Drug drugemu sta očitala državi škodljivo delo, demokrati so vpili nad radikali, da so oni upeljali čisto turško upravo v državi, radikali so odgovarjali, da so to oskrbeli že poprej demokrati in najzlastnejši del stare slike je bil pa ta, da se eni in drugi ne brigajo za to, da je naša uprava slabejša kot turška, ali da bi se morala odpraviti.

Spominjajte se Dijaške večerje!

grajanja, članki, kakršne imajo časnikarji pripravljene za vse take slučaje, — kaj bo neki druga v njih —?

Površno bo pregledal časopise, jezil se bo nad njimi, ali pa se jim bo smejal. Tako si je pravil.

In s temi mislimi je segel po listih.

Toda že prvi pogled vanje ga je presenetil tako hudo, da je kar poskočil. Učinek je bil naravnost telesno občuten. Srce mu je glasno udarilo, kri mu je šinila v glavo. Od pete do temena so mu zadregetali živci.

Zavedal se je svojih zmožnosti, moči svojega duha, toda nikdar ni stavil samega sebe v eno vrsto z duševnimi velikani svojega domačega planeta. Zdelo se mu je, da je slava, ki mu jo ljudje dajejo, drugačna nego slava drugih velikih mož, umetnikov in pisateljev, da je manj vredna, da je le površna, pretirana sodba ljudskih mas. Nikdar si ni domišljeval, v kljub priljubljenosti, ki so jo uživala njegova dela, da je tudi on eden izmed velikih duševnega dela —.

Danes pa so se mu odprle oči. Njegove posmrtnice so mu dokazale vso veličino njegove slave z neoporekljivo silo.

Vsi listi so izšli črno obrobljeni! Posebno velike, debele črke so naznanjale svetu njegovo smrt! Črez vso širino časopisov so segali naslovi! »Smrt našega največjega pisatelja!« — »Nenadna smrt Aleša Blaža!« — »Veliki ženin je umrl!« — »Prerana smrt velikega moža!« — »Domovina žaluje!« — »Nenadomestljiva izguba!« — »Globoka žalost zagrinja Evropo!« — »Pretužna novica je hud, bridek udar za vsakogar, ki je ljubil našega Aleša!« — Tako so pisali listi in prekašali drug drugega v sili izrazov in v debelosti črk.

Mravljinci so lezli Alešu po hrbtu. Tule je sedel, sam, zaprt v svojo sobo, človek kakor vsi drugi, — in domovina, da, Evropa je jokala za njim. Čul je njen jok.

FANTJE, MOŽJE!

Ali ste se že odločili, da pridete na

NARODNO-GOSPODARSKI TEČAJ,

ki se vrši letos

o Božiču, dne 27., 28. in 29. decembra 1923 istočasno in z istimi predavanji

v Mariboru in v Celju?

V Celju bo vodil tečaj g. dr. Korošec, v Mariboru pa g. dr. Hohnjec. Predavali bodo razun omenjenih dveh voditeljev, izbrani govorniki iz Ljubljane, Maribora in Celja. Predmet 20 predavanj bo: 1. Narodno gospodarstvo. 2. Domače gospodarstvo. 3. Mestno gospodarstvo. 4. Narodno-državno gospodarstvo. 5. Svetovno gospodarstvo. 7. Družina — dom. 8. Občina. 9. Narod. 10. Država. 11. Zveza narodov. 12. Stanovi Cehi (obrtniški stan). 13. Kmetijski stan. 14. Delavski stan. 15. Kmetijska proizvodnja. 16. Denarstvo. 17. Trgovina. 18. Promet. 19. Gospodarske krize. 20. Kultura.

Ker homo mogli sprejeti samo določeno število udeležencev, opozarjamo vsa naša društva in zveze pa tudi posameznike, da takoj pošljejo prijave. Vsi, ki se bodo udeležili tečaja v Celju, naj pošljejo prijave na tajništvo Slovenske ljudske stranke v Celju, hotel Beli vol; oni pa, ki pridejo v Mariboru na tajništvo Slov. kršč. soc. zveze v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila. V prijavih navedite: 1. starost; 2. predizobrazbo (šolo); 3. poklic udeležencev; 4. ali želi skupno stanovanje. (Stanovanja bodo brezplačna). s prijavo se vsak obveže, da bo vztrajal vse tri dni na tečaju.

Slov. kršč. socialna zveza v Mariboru.

Prej je rekviriral živino in žito...

Doba, ko se je med svetovno vojno slovenskemu kmetu po rekvizitorjih odvzemala živina, je bila ena najhujših v zgodovini našega naroda. Nočemo znova opisovati vseh težav in težkih ur, ki jih je tedaj moral prestati slovenski kmet in delavec. Od ust so neusmiljeni vodje rekvizicijskih čet odtrgavali starim ljudem in otrokom grizljaj kruha. Nobena prošnja osirotelih žen, ki so same gospodarile na kmetijah, ni pomagala. Trdosrčni vodje rekvizicije na Slovenskem Štajerskem so bili neizprosni. Opozarjamo samo na slučaj v Forminu blizu Ptuja, kjer so razdražene kmetice, njih hčerke in delavke same v togoti nad brezsrčnim odvzemanjem živil in živine napravile obupen čin. Prišlo je do krvavega dogodka. Vsega tega so več ali manj bili sokrivi oni, ki so hoteli z rekvizicijami čimveč dobiti za nadaljevanje vojne.

Na Slov. Štajerskem je vodil več časa rekvizicije nek nemški oficir. Bil je neusmiljen, kakor kamen na cesti. Iz Celja ven je vodil pohode v kmetске hiše v spremstvu orožnikov in vojakov. Kot pomočnik mu je stal ob strani oficir-Slovenec imenom Sancin.

Ko je Nemeč (menda se je zval Erhardt) bil radi prevelikega odiranja naših ljudi vendarle odstavljen, je avstrijska vlada imenovala za njegovega naslednika oficirja Sancina. Spoznala je, da se je pri nemškem

Ogromna, neštevilna družina njegovih bravcev je žalovala za svojim prijateljem, vsak posameznik je čutil, kot bi bil izgubil ljubo, drago osebo, predmet svojega občevanja, svoj vzor —.

Svet je umolknil v nemi tugi —.

Aleša je pretreslo.

«Zdi se, da sem res bil — velik», je govoril sam s seboj. Presenečen, srečen je bil. Da, srečen! «Končno, res je nekaj na tem, če človek ustvari kaj velikega —. In ljudje znajo ceniti dobro stvar —. Ljudske mase niso tako nerazsodne, kakor sem mislil —. Storil sem pač, kar sem mogel. Dejstvo je le, da sem bil vaju svojega dela in da ga vsled tega nisem visoko cenil.»

Kolikormogoče skromno je govoril te besede.

Seveda ni mislil več na to, da bi le površno pregledal časopise. Niti ene vrste, niti ene besede ni hotel izpustiti.

Vse ga je hvalilo. Časnikarji so sami sebe prekašali. Prave orgije so počenjali z njegovim imenom. V svoji skromnosti se je skušal prepričati, da je stvar menda nekoliko pretirana, pa v svoji strogi stvarnosti se je vprašal: «Končno — kaj pa morejo reči zoper mene?» Neomejena hvala je dolgočasna, da, sumljiva, si je pravil. Toda videti je bilo, da uredniki res tudi tako mislijo, kakor so zapisali. Njihova hvala je donela odkritosrčno.

Nikdar v življenju še ni bil tako zadovoljen z vesoljnim svetom in s samim seboj. Skorajda je bil potolažen nad izgubo, ki mu jo je zadjala smrt malopridnega Hinkota.

Znan slovstvenik — poznal ga je — mu je napisal obširen članek o njegovih delih. Po vrsti jih je ocenil in posebej hvalil bistro opazovanje življenja, ki je lastno piscu, pikro ironijo, ki je njo bičal izrodke družbe in pregrehe posameznikov, ter prišel do zaključka, da je

predniku dovolj naučil, kako se mora slovenskemu kmetu in batarju odvzemati čim več živine, žita, moke krompirja in masti.

«Hauptmann» Sancin je res vodil zadnjo, najhujšo dobo svetovne vojne vse rekvizicije na Slovenskem Štajerskem. Nemška, avstrijska vlada ga je za ta rabeljski posel smatrala kot najsposobnejšega. Nobene pritožbe proti odvzemanju najpotrebnejših stvari niso izdale nič. Njegovi rekvizitorji so odgovarjali: «Če hočemo, da se vojna srečno nadaljuje in konča, moramo imeti za vojaštvo meso in kruh.» In zaman so bile prošnje, pritožbe in solze ubogih gospodinj in starčkov. Nikogar ni so vprašali, kar vzeli so... Vprašamo vas ljudje iz tiste dobe: Ali ni bilo tako? Za pričo kličemo ljudi iz Formina in vseh občin na Slov. Štajerskem!

In glejte! Tisti, ki je zadnja leta svetovne vojne iz Celja ven komandiral rekvizicije, je že par let od Pucelja postavljen k vodja oddelka kmetijskega ministrstva v Ljubljani. Pucelj in Sancin delita podpore za kmetijstvo v Sloveniji, nastavljata živinozdravnike in potovalne učitelje. To oddeljenje, kojega vodijo do malega sami Puceljevi samostojneži, prepoveduje živinske sejme in jih dovoljuje, kakor hoče.

V finančnem odboru državnega zbora v Beogradu se sedaj razpravlja o državnem gospodarstvu in upravi. V imenu slovenskih poslancev je poslanec g. Franjo Zebot dne 26. novembra med drugim, kakor poroča «Slovenec», povedal radikalnim srbskim ministrom v brk, kake ljudi ima vlada v Sloveniji postavljene na čelu državne uprave. Med drugim je izrekel tudi te besede: «Na čelu odseka za kmetijstvo v Sloveniji stoji mož (Sancin), ki je kot avstrijski oficir vodil za časa vojne rekvizicijo živine in živil na Slov. Štajerskem.» Naš poslanec je hotel s tem samo očitati sedanji beograjski vladi, da še celo daje nagrade (v obliki visoke plače) ljudem, ki so pomagali podaljševati vojno. Ker je naš poslanec razkrinkal vse to, je Pucelj «Kmetijski list» v zadnji številki napadel g. Zebota. A čujmo: Niti z eno besedo Sancin v «Kmet. listu» ne upa odgovoriti, kako je vodil rekvizicijo. Slaba vest!

Take ljudi je spravil Pucelj na visoko mesto. Svoje-ga zeta Štiberja in rekvizitorja Sancina je djal h koritu. Srbska radikalna vlada pa še naprej drži Puceljeve rekvizitorje. Pod enim klobukom igrajo Pašič in Puceljevi samostojneži!

Živinski seimi.

Poziv občinskim uradom.

Od vseh strani prihajajo pritožbe: Zakaj se ne otvorijo živinski seimi. Naši poslanci so se za stvar pobrigali in nam poročajo sledeče:

Po veljavnem starem avstrijskem zakonu o živinskih kužnih boleznih, se morajo prepovedati živinski seimi in razstave živine do tedaj, dokler kuga ne preneha in dokler ni to uradno ugotovljeno. Ta zakon še velja sedaj, ker za Jugoslavijo ni sklenjen nov zakon o kužnih boleznih.

Ko obolela živina ozdravi, je dolžnost gg. županov, oziroma obč. uradov, da napišejo zapisnik in ga pošljejo okrajnemu glavarstvu s prošnjo, da proglasi živinsko kugo v dotični občini kot ugaslo. Žalibog moramo povdariti, da večina občinskih uradov tega ne stori tako kmalu.

Vzemimo samo slučaj okuženja živine v mariborskem političnem okraju. Občine, v katerih je slinovka

Aleš Blaž «neoporečno največji pisatelj, kar jih je kdaj rodila domovina, da, eden največjih v svetovnem slovstvu. In zato je», tako je pisal, «tembolj čudno in neverjetno, da kraljevska akademija prosvete ni storila svoje dolžnosti! Da ni kupila njegovih del, da ga ni imenovala za častnega člana, to je škandal, to je nedopusten naroden greh! Kaj neki počenjajo ti okosteli starci, ki si domišljujejo, da so sodniki črez vesoljno narodno prosveto?» se je hudoval. «Seveda, kdor ne zahaja med nje, tega ne poznajo, kdor se ne strinja z njihovimi zastarelimi, preživelimi nazori, ta zanjo ni umetnik, ni kulturni delavec. Čas je že», je vzkljnil pisec članka ob koncu, «čas je že, da se na korist kulturi in domovini taki ljudje umaknejo v zaprašeni kot, kamor spadajo, in dajo mesta mlajšim močem zdravih modernih načel in širokega obzorja!»

Aleš je čutil grenko zadoščenje ob teh besedah. Pa vzbudile so mu spomin na razočaranja, ki je je doživel, na siromašno življenje, na kruhoborstvo, kateremu so morali služiti njegovi ideali, na zrušene in zakopane velike cilje, ki jih ni mogel udejestviti, — na vse kar je domovina zagrašila nad njim in pikro se je nasmejal.

«Seveda, sedaj, ko sem umrl, sedaj prihajajo —! Prej pa ni bilo nikogar, ki bi se bil spomnil človeka Aleša Blaža —!»

Neki člankar je obžaloval, da skoraj nič ni znane-ga iz življenja velikega pokojnika. «Njegova dela poznamo, med nami živijo, — ustvaritelj sam pa nam je popolnoma nepoznan. Nikoli ni prišel med nas. V našem mestu stoji njegova rojstna hiša, razdrta in zane-marjena je, in le toliko jo je rabil, da je prišel umreti vanjo —. Zdi se da je bil samotar v življenju, posebež, čudak —. Taki so vsi zares veliki duhovi.»

(Dalje prihodnjič.)

že pred več tedni popolnoma prenehala, še do danes niso poročale o tem okrajnem glavarstvu. Pisec teh vrst je sam videl akt, da se je posamezne obč. urade že dva-, trikrat pozvalo, naj vendar poročajo, ali in kdaj je živinska kuga prenehala. Tako je na primer okoli 20 obč. uradov v mariborskem okraju »pozabilo« postati tozadevno poročilo. Kaj sledi iz tega:

Dolične občine se ne morejo proglasiti za neokužene in sejni ostanejo še nadalje zaprti. Naši poslanci so se potrudili pri okrajnih glavarstvih in pri deželni vladi v Ljubljani za otvoritev sejmov v Mariboru, Ptuj in drugod, a kaj pomaga, ko pa ni izpolnjena glavna zahteva postavljena o kužnih boleznih, da ni več bolezni v dotični občini.

Nujno prosimo župane in vse člane občinskih odborov v občinah, kjer se je letos pojavila kaka živinska kužna bolezen, naj takoj javijo okrajnemu glavarstvu (uradnemu živinozdravniku), da je vsa živina ozdravela in da od tega in tega dne naprej ni nobenega slučaja obolevnosti več. Župan naj pošlje tozadevno poročilo nemudoma okrajnemu glavarstvu. Ob enem naj uradno zaprosi v imenu občine, da uradni živinozdravnik na podlagi občinskega uradnega poročila proglasi občino kot prosto živinske kuge. Ob enem naj vse občine zaprosijo za čimprejšnjo otvoritev živinskih sejmov.

V občinah, kjer gg. župani nimajo časa ali se nočejo brigati za to, naj posamezni odborniki ali živino-rejci od župana zahtevajo, da stori svojo dolžnost. Če bi pa uradni živinozdravnik v kakem okraju nagajal v tem oziru, obvestite o tem naše poslance.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Komaj se je skupščina otvorila, se je že izkazalo, da ji vlada nima kaj predložiti, ker ni izdala nobenih predlogov. Poslanci Jugoslovanskega kluba so ostro grajali to nemarnost vlade ter zahtevali, naj vlada odstopi, če ne zna ali pa neče voditi državnih poslov. Vlada se za take zahteve in proteste seveda ne zmeni, kar se je pokazalo doslej že nešteto krat. Parlamentarne običaje in postave upošteva samo na videz, da se ne bi moglo reči, da dela brez narodnih zastopnikov.

Na drugi seji je stavil Jugoslovanski klub sledeči predlog radi velikih nesreč, katere povzročajo povodenj: 1. Za brzo popravo železnic, državnih, okrožnih, srežkih in občinskih mostov, cest in potov, ki so bili poškodovani po poplavi, nastali koncem novembra po naši državi, se dovolijo vsi krediti, ki jih smatra ministrstvo za javna dela in železniško ministrstvo v sporazumu s finančnim ministrstvom za potrebne. Obračuni o izdanih zneskih se imajo naknadno predložiti narodni skupščini v odobrenje.

2. Za prebivalstvo, ki je po omenjeni poplavi izgubilo hiše, gospodarska poslopja, žage, mlince, orodje, pridelke itd., ali bilo na njih oškodovano, se določi v podporo 20 milijonov dinarjev. Ako je potreba večja, se pooblašča ministrski svet, da proti naknadnemu odobrenju obračunov po narodni skupščini dovoli še nadaljnje kredite.

3. Naroča se ministrskemu svetu, finančnemu ministru, železniškemu ministru in ministru za javna dela, da izvrše ta zakon.

Ministri so takoj začeli stikati glave skupaj, da preprečijo nujnost tega predloga. Naši in bosanski poslanci so takoj videli, da hoče vlada prikratiti oškodovanecem nujno potrebno podporo. Reklo se je: Kdor je za podporo, naj obsedi, kdor je proti, pa naj vstane. Ko je večina res obsedela, je pa predsednik skupščine napravil kot da tega ne vidi in rekel je, naj se še enkrat glasuje. Ta čas je porabil, da so se pridobili vsi radikali, Nemci in južnosrbski Turki za to, da glasujejo proti. — Naši poslanci so v upravičenem ogorčenju klicali vladi da ima za vse lumparije denar, samo za revni in nesrečni narod ga nima. Vlada je rekla, da bo dala le tedaj podpore, če se posebne komisije prepričajo na licu mesta o potrebi. Opozicija je pri tem opravičeno očitala, da si hočejo vladinovi tudi ob teh strašnih nesrečah polniti samo žep za dijete ali zaslužiti pri komisijah. Končno je vlada le uvidela, da se ne da odkrito odklanjati podpora in začela se je pogajati z opozicijo. Predlog Jugoslovanskega kluba se proučuje in za prvo pomoč se je nakazalo — 1 milijon dinarjev, drugo je pa vlada obljubila za pozneje, če ne bo zopet snedla svoje besede. V Beogradu se je mudil te dni naš poslanik v Parizu g. Spalajkovič. Njegov prihod spravljajo v zvezo s poskušano prekrenitvijo naše politike napram sovjetski Rusiji, kar naj bi Spalajkovič kot znan carist oviral. Dalje naj bi Spalajkovič interveniral glede sestanka male antante, da prepreči po možnosti kako nagibanje male antante na angleško stran. Drugi spravljajo njegov prihod tudi v zvezo s 300 milijonskim posojilom, ker ni vseeno, pri katerih tovarnah bo naša država naročila orožje.

NEMCIJA.

V Nemčiji se neprestano menjajo vlade. Sedanjo je sestavil kancler dr. Marx iz centra in demokratov, pa tudi ta vlada ne bo kos monarhistom in nacionalistom. Sedaj bo poskusila spraviti skozi pooblastilni zakon sledečega besedila: 1. Državna vlada se pooblašča, da ukrene mere, ki jih z ozirom na stisko prebivalstva in države smatra za potrebne in nujne. Postopati proti predpisom državne ustave je nedopustno. Izdane naredbe se morajo nemudoma naznaniti državnemu zboru in državnemu svetu. Razveljaviti se morajo, ako to zahteva državni zbor v dveh glasovanjih v presledku najmanj enega ted-

na. 2. Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve, izgubi pa veljavo dne 15. februarja 1924.

ITALIJA IN RUSIJA.

Italijanskemu parlamentu je naznanil vladni predsednik Mussolini, da se med Italijo in Rusijo že dalje časa vrše razgovori za popolno vzpostavitev normalnih odnošajev med obema državama. O izpremembah v Rusiji se je izjavil, da so to notranje zadeve Rusije. Evropske in izvenevropske države danes iščejo stikov z Rusijo ter jo stvarno priznavajo. Italija hoče biti med prvimi, zato ji ne dela priznanje sovjetske Rusije nobenih skrbi. Italija priznava Rusijo ter bo z njo vzpostavila tudi diplomatske odnošaje. Od Rusije pa zahteva v zameno dobro trgovinsko pogodbo in koncesije pri sirovinah, ki so Italiji potrebne.

VPRAŠANJE NEMCIJE IN VOJNIH ODSKODNIN.

Med Francijo, Anglijo in Ameriko se vrše pogajanja glede Poruhrja, vzpostavitev ondotnega prometa in industrije ter ureditve Nemčije. Francija je ponudila Angliji sporazum in sicer hočeeta Francija in Belgija polagoma opustiti vojaško zasedbo Poruhrja ter Anglijo zavarovati pred konkurenco poruhrskega železa in jekla, ki se utegne po pogodbi med nemškimi velepodjetji in francosko vlado zopet dvigniti in je nevarna zlasti za angleški trg. Angliji se ponuja udeležba na izkoriščanju zasedenega ozemlja. Vsled tega je napetost med Anglijo in Francijo nekoliko ponehala. Vendar pa je storjen komaj začetek dela in nove težave se vsak dan trenutno lahko pojavijo. Veliko je odvisno tudi od stališča Amerike, ki ni točno znano. Na vsak način se začno posvetovanja reparacijske komisije, ki naj po sedaj sklenjenem sporazumu začne odškodninsko vprašanje reševati, šele po volitvah na Angleškem.

Naše prireditve.

Omladinska prireditve. Kat. omladina v Mariboru priredi v nedeljo, dne 9. t. m., zabavni večer v Narodnem domu točno ob pol petih popoldne. Razven podučljive in času primere igre »Za križ in svobodo« nastopi tudi pevski zbor ter vse društvene godbe. Dvorana bo zakurjena. Vstopnice se dobijo vsak dan pri vratarju frančiškanskega samostana in pri blagajni na dan prireditve. Ker se bode čisti dobiček porabil za novo zvonilo Matere milosti in za nakup novega glasbenega orodja, se vsi prijatelji društva iz mesta in okolice uljudno vabijo ter se preplačila hvaležno sprejemajo. — Odbor.

Bralno društvo v Hočah priredi v soboto, 8. decembra, popoldne po večernicah, v društveni dvorani Miklavžev večer. Darovi za Miklavža se sprejemajo v kaplaniji. Vabimo k obilni udeležbi!

Iz St. Ilje v Slov. gor. poročajo: V nedeljo, dne 9. t. m. ob pol 4. uri popoldne obišče tukajšnje Orle in naraščajnike Miklavž. Člani in naraščaj mu pokažejo svoje uspehe v telovadbi, petju in deklamacijah, Miklavž pa jih primerno obdaruje.

Loče. Marijini vrtec v Ločah priredi dne 8. decembra ob 3. uri popoldne in dne 9. decembra ob 5. uri zvečer v dvorani tovarne »Drava« na Zbelovem krasni igrokaz »Lurška pastirica« v petih dejanjih. Prva predstava je namenjena šolskim otrokom in njihovim staršem, druga pa odrasli mladini in sosedom iz Poljčan, Zič in Sv. Jerneja. Otroci in angelčki, ki bodo nastopili, prosijo obilne udeležbe. Čisti dobiček gre za katoliške misijone.

VELIKE POPLAVE V NASI DRŽAVI.

Strašna nesreča je te dni zadela nekatere okraje Slovenije, ki leže ob večjih rekah. Od vseh strani nam prihajajo poročila o strašni škodi, ki jo je povzročila povodenj. Dež in sneg, ki je padal v preteklem tednu, je povzročil, da so vode silno narastle in one, ki nimajo dovolj globoke struge, so se s strašno silo razlile in napravile veliko škodo. Pa ne samo iz Slovenije, tudi iz drugih delov države, zlasti iz Hrvaške, Hercegovine in Banata prinašajo časopisi obupna poročila o nesreči, ki je zadela te kraje.

Na Štajerskem je največ trpela Savinjska dolina in pa kraji ob Savi okrog Brežic. V Celju, kjer se stekata Voglajna in Savinja, pride skoro vsako leto pri malo huššem dežju do poplave, vendar take povodnji, kakor je bila v preteklem tednu, ne pomnijo že dolgo. Savinja je uprav strahovito narastla, da je tekla že čez most, ki veže oba mestna dela. Voda je nosila izkoreninjeno drevje, les, ki so ga imeli kmetje ob vodi pripravljenega za splave, razdrla je mnogo brvi in jezov. Tudi Sotla in Dravinja sta se razlili. Dravinja je preplavila progo, ki vodi v Konjice iz Poljčan, da je bil promet ustavljen. Drava je močno narastla, toda vsled globoke struge ni prestopila bregov.

Najhuje pa je razsajala v celem svojem toku Sava. Že takoj pri izvirku, ob Bohinjskem jezeru, je prestopila bregove, potem pa je drla kot mogočen, mestoma več kilometrov širok veletok do svojega izliva v Donavo. Na Gorenjskem, zlasti pri spojitvi z Ljubljanko pri Zalogu, je napravila milijonsko škodo. Tako je odnesla samo lesnim trgovcem v Kranju lesa v vrednosti več milijonov dinarjev. Koliko mostov, brodov, hiš in poslopij je podrila in odnesla, to se bo šele zvedelo. V spodnjem toku od Krškega do Siska, pa tvori Sava še danes, ko to pišemo, eno samo veliko jezero. Pri Krškem je preplavila par vasi, katerih prebivalci niso mogli pobegniti ter so po več dni živeli v večnem strahu, da voda še bolj ne naraste in jih pogoltno. Živeža niso mogli dobiti, ker je voda zalila takoj vse kleti in shrambe. Utopilo se je mnogo živine, perutnine in prašičev, ker je voda naraščala s silno naglico. Proga med Zidanim mostom in Zagrebom je pod Brežicami na več mestih prekinjena, ker stoji voda po par metrov

visoko nad progo. Ponekod je železniški tir razdejan, da bo potreba več dni, predno bo zopet popravljen.

Velika nesreča je zadela Zagreb. Predmestja, ležeča ob Savi, so pod vodo. Usodno je bilo to, da je ob Savi na tem kraju napravljen precej visok nasip, ki je za nekoj časa vodo zadrževal, potem pa se je udal in valovi so v hipu preplavili vse nizko ležeče ulice. Pri tem so se odigravali strašni prizori. Vsi ljudje so pobegnili na podstrešja, odkoder so klicali v smrtne strahu na pomoč. Utonilo je par oseb, med njimi v nekem stanovanju troje otrok, ki so ostali v zmešnjavi v sobi, v katero je udrila voda ter jih umorila. Kasno je prišlo šele na pomoč vojaštvo, policija in požarna bramba, ki so v čolnih reševali ljudi in njihovo imetje. Nesrečneže so nastanili po javnih lokalih. Pri reševanju je prišlo do ogabnih prizorov. Par lopovov se je podalo v čolnu, kakor da mislijo reševati ljudi, toda v resnici so udarili v stanovanja in kradli vse, kar jim je prišlo pod roke. Z orožjem v roki so prisilili nesrečneže, ki so ostali še v ogroženih hišah, da so jim izročili imovino. Policiji se je nazadnje posrečilo izslediti čoln z roparji in razvil se je med njimi in policijo boj, pri katerem je prišlo celo do streljanja; nazadnje je pa policija lopove vendar premagala ter jih zaprla.

Kakor Zagreb, tako je trpelo še več mest v državi. V Banatu je izstopila reka Tisa in na tisoče hektarjev najbolj rodovitne zemlje je pod vodo. V Hercegovini in v Bosni so izstopile skoro vse večje reke in velike doline ob njih so podobne jezerom.

Za poplavljenega kraja je usodno to, ker so tudi setve večinoma uničene, ker je voda stala na njivah več dni in jih zasipala z blatom in prodrom. Mnogo posestnikov je ob živino, gospodarska poslopja in hiše so poškodovane in uničene. Občine bodo imele ogromne stroške, predno da bodo spravile v red pota in mostove.

Dolžnost vlade bi bila, da nujno priskoči obupanemu ljudstvu na pomoč. Davke bi bilo potrebno zmanjšati, da se ljudem vsaj nekoliko odpomore, da bodo lažje prenašali nesrečo, ki jim je uničila velik del imetka.

POVODENJ V SLOVENIJI IN NA HRVATSKEM TER DRŽAVNA POMOC.

Beograd, 3. decembra.

Pretekli teden je grozna nesreča vsled povodnji zadela veliki del slovenske in hrvaške zemlje. Tako strašne povodnji sedanji rod ne pomni. Škoda znaša na stotine milijonov in se sploh ne da preceniti. Na tisoče družin je pahnenih tik pred zimo v strašno bedo. Povodenj jim je vzela vse.

Da bi utešili vsaj deloma to bedo, so slovenski poslanci v Beogradu danes, v ponedeljek, dne 3. decembra, takoj, ko so dospeli v Beograd, vložili pri predsedniku narodne skupščine nujni zakonski predlog, da naj vlada da v pomoč prizadetim v Sloveniji in Hrvatski svoto 20 milijonov dinarjev in naj popravi porušene mostove in ceste.

Takoj v začetku seje je predsednik dal naš predlog v razpravo. Da se vlada o njem posvetuje, je predsednik prekinil sejo. Nato so se ministri Pašič, Stojadinovič, Uzunovič in še nekateri drugi posvetovali o predlogu slovenskih poslancev. Ko je bilo posvetovanje ministrov, se dvigne minister Uzunovič in izjavi, da vlada ne more priznati predlogu za hitro pomoč nujnosti. To se pravi, da za take stvari nima denarja. V vrstah poslancev Jugoslovanskega kluba je nastalo veliko razburjenje proti vladi. Nato je predsednik določil glasovanje o našem predlogu. Velika večina poslancev je ostala sedeti, t. j., da je naš predlog sprejet. A ministri so trdili, da so se radikalni poslanci »zmotili.« Nastalo je hudo prerekanje. In pri ponovnem glasovanju je cela vladna večina glasovala proti pomoči ponesrečenim. Tudi nemški poslanci (Schauer in drugi) so vstali proti predlogu za pomoč. Ko je predsednik proglasil izid glasovanja, so slovenski poslanci vsi kot en mož skočili pokonci in uprizorili tak krik proti vladi, da so zbežali ministri in predsedstvo iz zbornice. Rabuka prot vladi je trajala več kot četrt ure. Slovenski poslanci so tolkli po klopeh in klicali vladi in radikalnim poslancem: »Sramota! Skandal! Za podkupovanje, za lumparije, za korupcijo, za kanone imate milijone, a za sirote, za reveže imate srce kot kamen. Fejl! Sram vas bodil!«

Nastop naših poslancev je napravil na celo zbornico in na galerijo velik utis. Vse je odobravalo, da so se slovenski poslanci tako neustraheno potegnili za nesrečne žrtve povodnje.

Tudi Pašičevo vlado je vendarle postalo sram. Ker slovenski poslanci niso mirovali, je vlada vendarle sprevidela, da mora popraviti svoje mišljenje. V ministrski sobi je naglo sklicala sejo ministrov in načelnikov vseh strank.

Tako se je vlada vendarle udala in sklenila, da se že v prihodnji seji, t. j. v sredo, dne 5. decembra, izvoli posebna komisija, ki bo uredila celo pomoč. Vlada je takoj nakazala 4 milijone kron za prvo pomoč.

Ce slovenskih poslancev ne bi bilo v Beogradu, bi se živ krst ne zmenil za ponesrečene kraje.

Pucelj se skriva. — Ne upa si glasovati proti vladi. V ponedeljek, dne 3. decembra se je v državnem zboru glasovalo o predlogu poslancev Slovenske ljudske stranke za nujno pomoč po povodnji prizadetim na Slovenskem in Hrvatskem. Samostojnega komedijanta Pucelja zopet ni bilo pri glasovanju. Tako zastopa Pucelj težko prizadete prebivalce. In na shodih pa Pucelj farba ljudi, kar na debelo.

Poslanec Schauer glasuje proti pomoči za po povodnji poškodovanim. Iz Beograda nam poročajo: Posl. Schauer in vsi člani nemškega poslanskega kluba so dne 3. dec. v parlamentu glasovali z srbskimi radikali proti temu, da bi se predlog poslancev SLS za hitro pomoč ponesrečenim po zidnji povodnji obravnaval kot nujen. Poslanec